

פרשת שמות

ויצא ביום השני והנה שני אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעך (ב, יג)

וברש"י פ"י למה תכה, אע"פ שלא הכהו נקרא רשע בהרמת יד. רעך, רשע כמותך.

הנה פסק הרמב"ם (פ"ה מהלכות חובל ומזיק ה"א) "אסור לאדם לחבול בין בעצמו בין בחבירו, ולא החובל בלבד, אלא כל המכה אדם כשר מישראל בין קטן בין גדול בין איש בין אשה דרך נציון הרי זה עובר בלא תעשה, שנאמר לא יוסיף להכותו אם הזהירה תורה שלא להוסיף בהכאת החוטא, קל וחומר למכה את הצדיק".

ומבואר בדבריו שאיסור זה נאמר רק בהכאת "אדם כשר" כלשונו, אך אם האדם המוכה הינו רשע, כפי שהיה אצל דתן ואבירם הניצים, הרי שאין כל איסור להכותו. וא"כ יש לתמוה מדוע התרעם משה על המכה באומרו "למה תכה רעך", והלא אין בכך כל איסור שהרי הוא "רשע כמותך" כפי שכתב רש"י, וממילא אין איסור להכותו.

אלא דיש לומר, שמצינו במדרש רבה (פ"א) כי לא רק היו ניצים זה עם זה אלא היו מתכוונים להרוג זה את זה, וכל אחד היה רודף את חבירו להרגו, ומעתה י"ל דזהו מה שאמר משה לרשע "למה תכה רעך", הרי באיסור רציחה ושפיכות דמים לא מצינו שיש חילוק אם בא לרצוח אדם כשר או רשע, ועל כך התרעם משה.

וראיית הגמ' שהוכיחה מהא שאף המרים יד בלבד נקרא רשע, הוא כדדייק שם בגמ' "הכית לא נאמר אלא לא תכה", והיינו שאף הכאה גרידא נאסרה ולא היתה טענתו למה הכית והרגת אותו, הרי מכאן שאף איסור הכאה נאסר.

(רבי יצחק זאב הלוי סאלאווייציק - גבורת יצחק)

מקור: רבי יצחק זאב הלוי סאלאווייציק - גבורת יצחק